

LAPS

Gerrit Rietveld Academie

www.laps-rietveld.nl

[PDF](#)

Cutting Straight Through 523 Posters

Rianne Petter & René Put

In de dagelijkse beroepspraktijk van de grafisch ontwerper zit altijd een onderzoekselement besloten. Want alleen via analyse, studie, reflectie en vormonderzoek kun je tot goede ontwerp oplossingen komen. Als je het onderzoek echter loskoppelt van de opdrachtsituatie, dan kom je voor de vraag te staan welk onderwerp interessant is voor nadere beschouwing.

Binnen het Lectoraat Art & Public Space aan de Gerrit Rietveld Academie werden we met deze vraag geconfronteerd. Niet alleen zochten we naar een onderwerp dat goed aansluit bij het onderzoeksgebied van het Lectoraat, het moest ook aansluiten bij onze eigen discipline en persoonlijke fascinatie. Onze keuze om onderzoek te doen naar het medium affiche werd ingegeven door twee constatering.

Ten eerste is het affiche een grafisch ontwerp dat, in grote aantallen verspreid door de stad, constant aanwezig is en een grote rol speelt in onze beleving van de publieke ruimte. Affiches zijn onderdeel van onze beeldcultuur en presenteren een grote variëteit aan vormgegeven boodschappen, waar we dagelijks mee geconfronteerd worden. Maar wordt het medium wel genoeg onderzocht en op waarde geschat?

Ten tweede vinden wij dat het merendeel van de affiches, uitzonderingen daargelaten, inhoudelijk en beeldend oppervlakkig is; ze spreken weinig tot de verbeelding en zijn maar al te vaak inwisselbaar. Ze lijken qua vorm en functie veelal gebaseerd te zijn op heersende conventies en gewoontepatronen die niet ter discussie gesteld worden, waardoor er geen daadwerkelijke ontwikkeling lijkt plaats te vinden. Berusten we in deze situatie waar herhaling, herkenning en clichés gemeengoed zijn geworden?

Wij vinden het belangrijk dat dit traditionele medium zich wel kan ontwikkelen en dat er onderzoek gedaan wordt naar nieuwe mogelijkheden en toepassingen. Maar de grote vraag was: vanuit welke invalshoek, met welk materiaal en met welke methodiek(en) van artistiek onderzoek?

MAPPING

Allereerst zijn we begonnen met het in kaart brengen van de eigenschappen die van belang kunnen zijn voor het tot stand komen van het ontwerp van een affiche en hoe dit affichebeeld gelezen en begrepen kan worden in de publieke ruimte. Deze eigenschappen hebben we binnen een matrix gekoppeld aan acht vragen die tot nieuwe inzichten kunnen leiden. De matrix bleek vooral een goed discussiemodel te zijn om met aanverwante disciplines affichebeelden te analyseren, maar dat leverde niet het gewenste resultaat op. De vraag wierp zich op hoe we, vanuit onze discipline als grafisch ontwerper met een sterke drang om betekenisvolle beelden te maken, ons onderzoek konden voortzetten.

FIELDWORK

Een rigoureuze andere benadering was op zoek te gaan naar concreet fysiek materiaal. Gedurende drie maanden hebben we alle affiches verzameld die in de stad Amsterdam verspreid zijn; een totaal van 523 verschillende affiches. Door deze verzameling affiches uit de publieke ruimte naar de studio te halen konden we deze op

geheel andere wijze gaan beschouwen. De context van waaruit elk affiche afzonderlijk ontwikkeld is en gefunctioneerd heeft, hebben we daarbij terzijde geschoven, waardoor het als materiaal op zichzelf kwam te staan. Dat gaf ons de ruimte om, naast onze beroepspraktijk, te werken aan een beeldonderzoek waarbij we letterlijk dwars door de affiches snijden om ze vervolgens te ontleden.

We hebben daarbij gefocust op de elementaire bouwstenen van het affiche, namelijk tekst, beeld, kleur en compositie. Losgesneden uit het oorspronkelijke ontwerp, door ze te isoleren en bij elkaar te brengen, worden deze bouwstenen het leidmotief van een beeld. Zodoende kunnen we ze met elkaar vergelijken en wordt de focus verlegd naar hun verschijningsvorm. De beelden die zijn ontstaan, zijn visuele data die geen directe, nieuwe toepasbare oplossingen bieden voor het affiche van de toekomst. De waarde ervan ligt voor ons bovendien niet alleen bij de uitkomsten, maar evenzeer bij de ontwikkeling van de verschillende werkmethodes. Ze zorgen beide voor een hernieuwd bewustzijn, zetten aan tot reflectie en nodigen uit tot een herbezinning op de mogelijkheden van dit prachtige medium.

Om dit beeldonderzoek een beschouwend kader te geven hebben we Jouke Kleerebezem uitgenodigd om onderdeel te worden van ons onderzoek. Zijn tekstbijdrage doet verslag van de verschillende stadia, de vragen en dilemma's waarmee we geworsteld hebben, de leesbaarheid van de uitkomsten en het belang van artistiek onderzoek binnen de beroepspraktijk van de grafisch ontwerper en het academisch kunstonderwijs. De tekst van Jeroen Boomgaard leidt het boek in met een tekst waarin hij de affiches terugplaatst in de ruimte waaruit ze door ons geïsoleerd zijn om ze te onderzoeken: het publieke domein waar ze thuishoren.

Deze tekst komt uit het boek:

Rianne Petter & René Put, *Poster N° 524*, [Valiz](#), ISBN 978-90-78088-59-2

Related posts:

1. [Poster N° 524](#)
2. [Poster N° 524](#)